

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως

135 /2010

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους

Τμήμα Ε΄

Συνεδρίαση της 13^{ης} Απριλίου 2010

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Ανδρέας Φυτράκης, Ηλίας Δροσογιάννης, Φοίβος Ιατρέλης, Ιωάννης Χαλκιάς

Εισηγήτρια: Χριστίνα Διβάνη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: υπ' αριθμ. 814/16-2-1010 έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής- Γενική Δ/νση Διοικήσεως- Δ/νση Νομοθετικού Έργου.

Περίληψη Ερωτήματος: Δυνατότητα ή μη χορήγησης αντιγράφων των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που έχουν υποβληθεί από μία εταιρεία σε ανταγωνιστική αυτής εταιρεία κατόπιν αιτήσεώς της.

Επί του ως άνω θέματος το Ε΄ τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ομοφώνως ως ακολούθως:

I. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Στο άρθρο 5^α του Συντάγματος ορίζεται: « παρ.1. Καθένας έχει δικαίωμα στην πληροφόρηση, όπως νόμος ορίζει. Περιορισμοί στο δικαίωμα αυτό είναι δυνατόν να επιβληθούν με νόμο μόνο εφόσον είναι απολύτως αναγκαίοι και δικαιολογούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, καταπολέμησης του εγκλήματος ή προστασίας δικαιωμάτων και συμφερόντων τρίτων.

Παρ. 2. Καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας: Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσής τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9Α και 19»

2. Στο άρθρο 5 του Ν.2690/1999 «ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ και άλλες διατάξεις» και υπό τον τίτλο «Πρόσβαση σε έγγραφα» ορίζεται :

“παρ. 1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των διοικητικών εγγράφων. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις.

παρ. 2. Οποιος έχει ειδικό έννομο συμφέρον δικαιούται, ύστερα από γραπτή αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των ιδιωτικών εγγράφων που φυλάσσονται στις δημόσιες υπηρεσίες και είναι σχετικά με υπόθεσή του η οποία εκκρεμεί σε αυτές ή έχει διεκπεραιωθεί από αυτές.

Παρ. 3. Το κατά τις προηγούμενες παραγράφους δικαίωμα δεν υφίσταται στις περιπτώσεις που το έγγραφο αφορά την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου, ή αν παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις...

παρ. 5. Η άσκηση του κατά τις παρ. 1 και 2 δικαιώματος γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης τυχόν δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

3. Στο άρθρο 3 της ΚΥΑ με αριθμό Η.Π. 11764/653(ΦΕΚ Β' 327/17.03.2006), με την οποία, στο πλαίσιο εφαρμογής από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης της σύμβασης του Aarhus, ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η οδηγία 2003/4/ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης

Ιανουαρίου 2003 των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων "για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και για την κατάργηση της οδηγίας 90/313/ΕΟΚ του Συμβουλίου" (ΕΕΛ 41/26/14.2.2003) και αντικαταστάθηκε η υπ' αριθμ. 77921/1440/1995 κοινή υπουργική απόφαση "Ελεύθερη πρόσβαση του κοινού στις δημόσιες αρχές για πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον" (Β' 795), ορίζεται: «1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει δικαίωμα ύστερα από γραπτή αίτησή του στις δημόσιες αρχές να λαμβάνει γνώση ή /και να ζητά τη χορήγηση πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον χωρίς να επικαλείται την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος».

3. Περαιτέρω στο άρθρο 4 της ίδιας πιο πάνω Κοινής Υπουργικής Απόφασης και με το τίτλο «Προϋποθέσεις απορρίψεων αιτήσεων Εξαιρέσεις» ορίζεται:

« παρ. 2. Οι δημόσιες αρχές μπορούν να απορρίψουν τις αιτήσεις για περιβαλλοντικές πληροφορίες εάν η δημοσιοποίηση των πληροφοριών αυτών θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά:

α) β) ... γ) ... δ) τον εμπιστευτικό χαρακτήρα εμπορικών ή βιομηχανικών πληροφοριών, όταν προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις, προκειμένου να προστατευθεί θεμιτό οικονομικό συμφέρον, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου συμφέροντος για την τήρηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα των στατιστικών στοιχείων και του φορολογικού απορρήτου, ε) τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας·

παρ. 3. Οι λόγοι απόρριψης που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ερμηνεύονται συστατικά, λαμβανομένου υπόψη, για τη συγκεκριμένη περίπτωση, του δημόσιου συμφέροντος που εξυπηρετεί η δημοσιοποίηση των πληροφοριών. Σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, το δημόσιο συμφέρον που εξυπηρετεί η δημοσιοποίηση των πληροφοριών σταθμίζεται συγκριτικά προς το συμφέρον που εξυπηρετεί η άρνηση. Οι δημόσιες αρχές δεν μπορούν, δυνάμει της παραγράφου 2 εδάφια α), δ), στ), ζ) και η), να προβαίνουν στην απόρριψη αιτήσεων που αφορούν πληροφορίες σχετικά με εκπομπές στο περιβάλλον.

Παρ. 5. Περιβαλλοντικές πληροφορίες που κατέχονται από τις δημόσιες αρχές ή για λογαριασμό τους και οι οποίες έχουν ζητηθεί από τον αιτούντα, παρέχονται εν μέρει όταν είναι δυνατόν να διαχωρισθούν οι

πληροφορίες που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 εδάφια δ) και ε) ή της παραγράφου 2 από το υπόλοιπο των αιτούμενων πληροφοριών».

4. Στο άρθρο 4 της Κ.Υ.Α. με αριθ. Η.Π. 37111/2021 (ΦΕΚ Β' 1391/29.9.2003) « Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν. 3010/2002» ορίζεται:

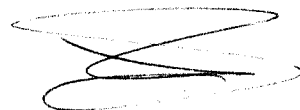
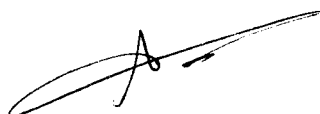
«παρ.1. Πριν από την χορήγηση της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η αρμόδια Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ ή της οικείας Περιφέρειας στην οποία έχει υποβληθεί ο φάκελος με την ΜΠΕ σύμφωνα με τη διαδικασία τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 4 και 7 της 11014/703/2003 ΚΥΑ διαβιβάζει αντίγραφο του μέσα σε 10 ημέρες από την υποβολή του, στο (α) οικείο (α) Νομαρχιακό (ά) Συμβούλιο (α) σύμφωνα με το άρθρο 5 (παραγ. 2) του Ν. 1650/86 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 (παραγ. 2) του Ν. 3010/2002.

Παρ. 2. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την παραλαβή του παραπάνω φακέλου προβαίνει σε δημοσίευση σε μία τουλάχιστον τοπική εφημερίδα και σε περίπτωση έλλειψής της σε μία εφημερίδα με ευρύτερη τοπική εμβέλεια, ανακοίνωσης και πρόσκλησης του ενδιαφερόμενου κοινού για να λάβει γνώση του φακέλου και ...

Παρ. 3. Μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από τη δημοσίευση της ως άνω ανακοίνωσης το ενδιαφερόμενο κοινό έχει τη δυνατότητα:

α. Να λάβει γνώση ολοκλήρου του περιεχομένου του φακέλου με τη ΜΠΕ και τα απαιτούμενα συνοδευτικά στοιχεία σύμφωνα με τα άρθρα 4 (παραγ. 1) και 7 (παραγ. 1) της 11014/703/2003 ΚΥΑ καθώς και τη γνωμοδότηση της Διοίκησης (Π.Π.Ε.Α.). Το οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο οφείλει να θέτει στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού κάθε σχετικό στοιχείο και να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες...»

5. Η οριοθέτηση των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να αναζητηθεί, κυρίως, στις διατάξεις του ν. 2121/1993, όπως ισχύει (άρθρα 1, 3, 4 και 24) και του π.δ/τος 259/1997 (πρβλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 722/1999).

Ειδικότερα στο Ν. 2121/1993(ΦΕΚ Α 25/4-3-1993) «Πνευματική ιδιοκ/σία, συγγενικά δικαιώματα. Πολιτιστικά» ορίζεται:

Άρθρο 1. « 1. Οι πνευματικοί δημιουργοί με τη δημιουργία του έργου, αποκτούν πάνω σ' αυτό πνευματική ιδιοκτησία, που περιλαμβάνει, ως αποκλειστικά και απόλυτα δικαιώματα, το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του έργου (περιουσιακό δικαίωμα) και το δικαίωμα της προστασίας του προσωπικού τους δεσμού προς αυτό (ηθικό δικαίωμα).

2. Τα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνουν τις εξουσίες, που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου»

Άρθρο 3 «1. Το περιουσιακό δικαίωμα δίνει στους δημιουργούς ιδίως την εξουσία (δικαίωμα) να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν:

α) Την εγγραφή και την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή των έργων τους με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει, β) ... γ)... ζ) Τη μετάδοση ή αναμετάδοση των έργων τους στο κοινό με τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, παραλλήλως προς την επιφάνεια της γης ή μέσω δορυφόρων.

η) Την παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση στα έργα αυτά, όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος. Τα δικαιώματα αυτά δεν αναλώνονται με οποιαδήποτε πράξη παρουσίασης στο κοινό με την έννοια της παρούσας ρύθμισης.

6. Εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 του Ν 2417/1996, ο οποίος "κύρωσε το Διεθνή Διακανονισμό της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των Βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων της 6ης Νοεμβρίου 1925, όπως αναθεωρήθηκε στη Χάγη στις 28 Νοεμβρίου 1960 και της Συμπληρωματικής Πράξης της Στοκχόλμης της 14ης Ιουλίου 1967, όπως τροποποιήθηκε στη Στοκχόλμη στις 28 Σεπτεμβρίου 1979, ορίζεται ότι "ένα σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται εφόσον είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα".

7. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1, 3 και 4 του ΠΔ 259/1997, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 4 του Ν 2417/1996 «ΦΕΚ Α'

139/1996 « Κύρωση του Διακανονισμού της Χάγης για τη διεθνή κατάθεση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων της 6ης Νοεμβρίου 1925, όπως αναθεωρήθηκε στη Χάγη στις 28 Νοεμβρίου 1960 και της Συμπληρωματικής Πράξης της Στοκχόλμης της 14ης Ιουλίου 1967, όπως τροποποιήθηκε στη Στοκχόλμη στις 28 Σεπτεμβρίου 1979», ορίζεται ότι "Το κατ' άρθρο 2 παρ. 1α του παρόντος προεδρικού διατάγματος σχέδιο ή υπόδειγμα προστατεύεται υπό την προϋπόθεση ότι είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα" (παρ. 1), "ένα σχέδιο ή υπόδειγμα θεωρείται νέο εάν, μέχρι το χρόνο της κατάθεσης της αίτησης για καταχώριση ή, εφόσον διεκδικείται προτεραιότητα, μέχρι την ημερομηνία προτεραιότητας, δεν έχει διατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο σχέδιο ή υπόδειγμα. ...»

Ακολούθως, με τις διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 2, 24 παρ. 1, 4 και 5 και 16 παρ. 1 του ίδιου ΠΔ/τος ορίζεται ότι "η προστασία του σχεδίου ή υποδείγματος αρχίζει από την ημερομηνία καταχώρισης τους" (άρθρο 12 παρ. 2), "μετά την πάροδο τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης (για την καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος στον ΟΒΙ) και εφόσον η αίτηση καταχώρισης είναι κανονική και πλήρης, ο ΟΒΙ εκδίδει πιστοποιητικό καταχώρισης του σχεδίου ή υποδείγματος, χωρίς προηγούμενο έλεγχο των όρων των άρθρων 12,13, 14 και 15 του παρόντος ΠΔ/τος, με ευθύνη του καταθέτη" (άρθρο 24 παρ. 1), στοιχεία της καταχωρημένης αίτησης δημοσιεύονται στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας" (άρθρο 24 παρ. 3), "Οι δημοσιεύσεις στο Ειδικό Δελτίο Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας γίνονται σε ξεχωριστό τεύχος με τίτλο "Σχέδια και Υποδείγματα" και "με την καταχώριση ο δικαιούχος σχεδίου ή υποδείγματος αποκτά το αποκλειστικό δικαίωμα να το χρησιμοποιεί και να απαγορεύει σε οποιοδήποτε τρίτο τη χρήση του χωρίς τη συγκατάθεση του" (άρθρο 26 παρ. 1). Η έλλειψη ελέγχου των ουσιαστικών προϋποθέσεων για την έκδοση του σχετικού πιστοποιητικού αντισταθμίζεται με τη δυνατότητα της δικαστικής αναγνώρισης του ως ακύρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του παραπάνω ΠΔ/τος.

II. Από το συνδυασμό των διατάξεων του π.δ/τος 259/1997, του Ν. 2121/1993 και του Ν. 2417/1996 που προπαρατέθηκαν, προκύπτει ότι :

- 1) το δικαίωμα των αναφερόμενων στο άρθρο 17 του ίδιου ΠΔ/τος προσώπων (δημιουργού ή καθολικού ή ειδικού διαδόχου του) στο σχέδιο ή υπόδειγμα δημιουργείται με το σχετικό πιστοποιητικό καταχώρισης που εκδίδει ο ΟΒΙ (Θ. Λιακόπουλος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, έκδ. 2000, σελ. 279, Π. Σελέκος, Το δικαίωμα στο βιομηχανικό σχέδιο και υπόδειγμα, έκδ. 1999, σελ. 163) και
- 2) παρά την καταχώριση του σχεδίου ή υποδείγματος στον ΟΒΙ, τούτο προστατεύεται από το νόμο μόνο αν είναι νέο και έχει ατομικό χαρακτήρα κατά την έννοια των πιο πάνω διατάξεων, ήτοι μόνο αν μέχρι το χρόνο κατάθεσης της αίτησης για καταχώριση δεν έχει διατεθεί στο κοινό κανένα πανομοιότυπο σχέδιο ή υπόδειγμα, έστω και με διαφορές ως προς επουσιώδεις λεπτομέρειες και μόνο αν η όλη εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από εκείνη που προκαλείται στον ίδιο χρήστη από οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή υπόδειγμα, το οποίο έχει καταστεί προσιτό στο κοινό με έκθεση και κυκλοφορία του στο εμπόριο πριν από την ημερομηνία της αίτησης για καταχώριση του στον ΟΒΙ ή το οποίο έχει γνωστοποιηθεί στο κοινό με οποιοδήποτε άλλο τρόπο (Θ. Λιακόπουλος, ό.π., σελ. 277-288).

Τέλος, κατά το άρθρο 30 του ίδιου ΠΔ "σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει καταχωρισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ΠΔ/τος, είναι επίσης δεκτικό προστασίας στην Ελλάδα από το χρόνο, κατά τον οποίο δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε με οποιαδήποτε μορφή". Η έννοια της διατάξεως αυτής είναι ότι σχέδιο, που έχει καταχωρισθεί κατά τις διατάξεις του εν λόγω ΠΔ/τος, δεν στερείται της προστασίας κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, εφόσον βέβαια συντρέχουν οι από αυτές οριζόμενες αυστηρότερες προϋποθέσεις και όχι ότι η καταχώριση αποτελεί προϋπόθεση της προστασίας κατά τις διατάξεις αυτές. Έτσι, στη σημερινή εσωτερική έννομη τάξη ισχύει ένα σύστημα "μερικώς σωρευτικής προστασίας" των σχεδίων και υποδειγμάτων. Δηλαδή, ισχύει η αρχή της προστασίας εκ τυπικής προτεραιότητας, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ΠΔ 259/1997. Ισχύει όμως σωρευτικά (εάν υπάρχει κατάθεση), αλλά και αυτόνομα (αν δεν υπάρχει κατάθεση) και η ισχυρότερη προστασία των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας εάν συντρέχουν οι διαφορετικές προϋποθέσεις του Ν

2121/1993, που καθιστούν ένα σχέδιο ή υπόδειγμα τέχνης, ανυψώνοντας το πέρα από τη σφαίρα της πρωτότυπης τεχνικής κατασκευής. (-ΕφΑΘ 2398/2008)

III. Από το σύνολο των προπαρατεθεισών διατάξεων, ερμηνευμένων αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Υπάρχει , άμεση εκ του Συντάγματος , αλλά και εκ του νόμου, υποχρέωση της Διοίκησης να παρέχει στοιχεία και πληροφορίες σε «κάθε ενδιαφερόμενο», ο οποίος έχει δικαίωμα , πάντοτε μετά από αίτησή του , να λαμβάνει γνώση (ή και αντίγραφο) α) οποιουδήποτε διοικητικού εγγράφου, χωρίς επίκληση ειδικού εννόμου συμφέροντος, αλλά και β) οποιουδήποτε ιδιωτικού εγγράφου, που τυχόν φυλάσσεται σε δημόσια υπηρεσία ή έχει περιέλθει στην κατοχή της , υπό την προϋπόθεση όμως της επίκλησης και απόδειξης από τον ενδιαφερόμενο ειδικού εννόμου συμφέροντος , οικονομικού ή ηθικού , και συνάφειας του ιδιωτικού εγγράφου με υπόθεσή του εκκρεμούσα στη συγκεκριμένη υπηρεσία ή διεκπεραιωθείσα από αυτήν.
2. Υπό τον όρο «κάθε ενδιαφερόμενος » νοείται κάθε πολίτης και ο αλλοδαπός, κατά πλασματική εξομοίωση των Ελλήνων πολιτών προς τους αλλοδαπούς (άρθρο 24 παρ. 1 του ν. 1599/1986, σε συνδυασμό με άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 2690/1999) καθώς και τα νομικά πρόσωπα, τόσο του ιδιωτικού δικαίου (κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα), όσο και του δημοσίου δικαίου ή ακόμη ενώσεις προσώπων ή και συσσωματώσεις, κατά τα άρθρα 12 παρ. 1 και 3 Συν/τος και 107 Α.Κ. (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 338/1996).
3. Ως διοικητικά έγγραφα κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 2690/1999 νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες και υπογράφονται από όργανο που ανήκει σε υπηρεσία του νομικού προσώπου του κράτους ή ΟΤΑ ή γενικότερα ΝΠΔΔ. Διοικητικά έγγραφα, όμως, κατά την νομολογιακώς και γνωμοδοτικώς διευρυμένη έννοια και το σκοπό του νόμου θεωρούνται και αυτά που δεν προέρχονται από δημόσιες υπηρεσίες, αλλά χρησιμοποιήθηκαν ή λήφθηκαν υπόψει για τον καθορισμό της διοικητικής δράσης ή τη διαμόρφωση γνώμης ή κρίσης

διοικητικού οργάνου (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 37/2004, ΝΣΚ 436/1992, Ολομ. 482/1995, Ολομ. 665/1998). Περαιτέρω θεωρούνται διοικητικά έγγραφα και ιδιωτικά έγγραφα, τα οποία η διοίκηση «ενέκρινε» ή στα οποία η διοίκηση βασίζεται για τη λήψη μίας απόφασης και τα οποία έγγραφα περιλαμβάνουν την αιτιολογία της απόφασης αυτής (ΓΝΩΜ. ΝΣΚ 389/2008, 503/2002, 277/1990, 4476/1989 κλπ.).

Υπό την ανωτέρω έννοια αποτελούν διοικητικά έγγραφα και οι μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ιδίως μετά την παρέλευση της ανωτέρω προβλεπόμενης προθεσμίας προς δημοσιοποίησή τους και την διατύπωση της σχετικής γνωμοδότησης του Νομαρχιακού Συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 (παραγ. 2 εδ. 3) του Ν. 3010/2002, πολύ περισσότερο δε μετά την έγκρισή τους από το αρμόδιο διοικητικό όργανο.

4. Ως δημόσιες υπηρεσίες θεωρούνται και εκείνες των ν.π.δ.δ. και των Ο.Τ.Α., κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο ρυθμίζει το εύρος εφαρμογής του Κώδικα.

5. Ο νομοθέτης καθιέρωσε, ως μόνη προϋπόθεση για την πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα, την ύπαρξη ευλόγου ενδιαφέροντος προς τούτο, η ύπαρξη του οποίου κρίνεται κατά την εχέφρονα κρίση του υπευθύνου της αρμοδίας δημοσίας υπηρεσίας (βλ. 2/2003 ΓΝΩΜ. ΕΙΣ. ΑΠ, ΠΟΙΝ.ΛΟΓ 2003/801).

6. Ειδικότερα από τη διατύπωση της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν.2690/1999 προκύπτει ότι το δικαίωμα πρόσβασης του πολίτη στα διοικητικά έγγραφα δεν υφίσταται και ότι επομένως η διοίκηση λειτουργεί υπό καθεστώς δεσμίας αρμοδιότητας και έχει υποχρέωση άρνησης πρόσβασης σε έγγραφα, μεταξύ άλλων, εάν παραβλάπτεται το απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις (βλ. Χ.Δετσαρίδης «Το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων» σελ.142). Το αυτό ισχύει για την ταυτότητα του νομικού λόγου και στην περίπτωση που ο συντάκτης της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων προβάλλει και αποδεικνύει ότι έχει νόμιμα κατοχυρωμένο δικαίωμα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας βάσει των διατάξεων ν. 2121/1993, όπως ισχύει (άρθρα 1, 3, 4 και 24) και του π.δ/τος 259/1997, οπότε η διοίκηση έχει υποχρέωση άρνησης

10
10
10

χορήγησης του σχετικού τμήματος της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε ανταγωνιστική εταιρεία, για την οποία έχει παρέλθει η προθεσμία δημοσιοποίησής της. Σημειωτέον ότι από καμία διάταξη δεν προβλέπεται το απόρρητο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αντίθετα προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία δημοσιοποίησής τους.

7. Είναι αυτονόητο, ότι το δικαίωμα πρόσβασης στα έγγραφα, πέραν των περιορισμών που τίθενται στη διάταξη του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ. υπακούει στην απαγόρευση καταχρηστικής ασκήσεώς του, όπως αυτή υπαγορεύεται από το άρθρο 25 παρ. 3 του Συντάγματος)(Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 338/1996, 50/1993 και Ολομ. 482/1995).

8. Η απόρριψη του αιτήματος πρόσβασης, κατά τη ρητή πρόβλεψη της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (μετά την αντικατάστασή της με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του ν. 3230/2004), αλλά και ως εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη, απαιτεί ειδική αιτιολογία (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 366/2006, Ολ. 727/2000, 125/2001 κ.α.).

9. Συμπερασματικά, δεδομένου ότι από καμία διάταξη δεν προβλέπεται το απόρρητο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αντίθετα προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία δημοσιοποίησής τους, κατά την οποία ο ίδιος ο συντάκτης τους εκουσίως υπέβαλε την ΜΠΕ, κατ'αρχάς δεν απαγορεύεται η πρόσβαση σε τρίτους της ΜΠΕ . Ομως η Διοίκηση νομίμως αρνείται τη χορήγηση αντιγράφων των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και ειδικότερα του τμήματος εκείνου των ως άνω μελετών το οποίο χαρακτηρίζεται με ορισμένο τρόπο σαν απόρρητο λόγω υπάρξεως δικαιωμάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας, εφόσον προβάλλεται κατά τρόπο ορισμένο και αποδεικνύεται η ύπαρξη νόμιμα κατοχυρωμένου δικαιώματος πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας βάσει των διατάξεων ν. 2121/1993, όπως ισχύει (άρθρα 1, 3, 4 και 24) και του π.δ/τος 259/1997.

IV. Στην προκειμένη περίπτωση , με την από 8-5-2009 αίτησή της, που επισυνάπτεται στο έγγραφο του ερωτήματος, η εταιρεία «INTERGEO ΕΠΕ» ζήτησε 1)την χορήγηση αντιγράφου της ΜΠΕ βάσει της οποίας η εταιρεία "POLYEGO ΑΕ» έλαβε άδεια αξιοποίησης και αποθήκευσης επικινδύνων αποβλήτων, 2) αντίγραφο από κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση ή ανάκληση της ανωτέρω ΜΠΕ και 3) αντίγραφο της από 12-12-2008 ΜΠΕ που έχει υποβληθεί από την ίδια εταιρεία λόγω επέκτασης και αύξησης της

διανομικότητας της μονάδας διαχείρισης και αξιοποίησης βιομηχανικών αποβλήτων, η οποία βρισκόταν σε διαδικασία δημοσιοποίησης από 20-3-2009 έως και 18-4-2009».

Στη συνέχεια η εταιρεία "POLYEGO AE υπέβαλε στην αρμόδια Δ/ση ΕΑΡΘ του τότε ΥΠΕΧΩΔΕ την από 11-5-2009 αίτηση-αναφορά, με την οποία ζητεί να μην επιτραπεί στην εταιρεία «INTERGEO ΕΠΕ» η πρόσβαση στα ως άνω έγγραφα λόγω υπάρξεως επιχειρηματικού και βιομηχανικού απορρήτου και εν πάση περιπτώσει να μην επιτραπεί η πρόσβαση στα κεφάλαια 4,5 και 6 της μελέτης που συνιστούν κατ'αυτήν αντικείμενο πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, χωρίς όμως και να αποδεικνύει τον ισχυρισμό της αυτό με οποιοδήποτε τρόπο (αφού στο φάκελο του ερωτήματος δεν περιέχεται κανένα άλλο στοιχείο πέραν των δύο ως άνω εγγράφων και του υπ'αριθμ. ΗΠ 25711/1007/Δ109/15-6-2009 εγγράφου των απόψεων της Γεν. Δ/σης Προγρ. και Εργων του τότε ΥΠΕΧΩΔΕ).

V. Με βάση το διδόμενο πραγματικό και την υπαγωγή του στις προαναφερόμενες και ερμηνευμένες διατάξεις επί του τεθέντος ερωτήματος αρμόζει η εξής απάντηση:

Δεδομένου ότι εκ μέρους της εταιρείας "POLYEGO AE προβάλλεται εντελώς αορίστως ότι αυτή έχει δικαίωμα πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας, και μάλιστα χωρίς καθόλου να εξειδικεύεται σε τι ακριβώς συνίσταται το δικαίωμα αυτό, η διοίκηση οφείλει να επιτρέψει στην εταιρεία «INTERGEO ΕΠΕ» την πρόσβαση στα αιτηθέντα έγγραφα και την χορήγηση αντιγράφου των αιτηθησών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, εκτός εάν η εταιρεία "POLYEGO AE προβάλλει με ορισμένο και προσήκοντα τρόπο και αποδείξει στη Διοίκηση ότι στην προκειμένη περίπτωση παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από συγκεκριμένες ειδικές διατάξεις, οπότε, οφείλει με απόφασή της, ειδικώς αιτιολογημένη, να αρνηθεί τη χορήγηση αντιγράφων των αιτηθησών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και ειδικότερα του τμήματος εκείνου των ως άνω μελετών στο οποίο ο συντάκτης τους προβάλλει και αποδεικνύει ότι έχει νόμιμα κατοχυρωμένα δικαιώματα και συνεπώς ότι παραβιάζεται το απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.

IV. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω το Ε΄τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδοτεί ομόφωνα ότι στο εν θέματι ερώτημα αρμόζει απάντηση θετική, όπως αναλύεται λεπτομερώς ανωτέρω.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 17-5-2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Δημήτριος Αναστασόπουλος
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

Χριστίνα Διβάνη
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ